

~ 1 ~

חברי ארגון נכבדים דף מידע 270 15.06.22

- [יאנוש רוסלן ראש העיר של בילגוראיי- בנאום בכנס ערים אחיות בבילגוראיי בתאריך 11.06.2022.](#)
- [סוגיית בית העלמין היהודי שברחוב קונופניקה בבילגוראיי, זה שמחוץ לחלק המגודר, אינה נגמרת.](#)
- [המצב העכשווי: מבוסס על מידע שארתור בארה מעביר לידיי.](#)
- [לסיכום: ידיעות עדכניות שהגיעו מארתור בארה.](#)
- [בקשה מציבור חברינו לשמיעת דעתכם כיצד לנהוג בעניין בית העלמין.](#)
- [ארגון יוצאי בילגוראיי מודיע בצער על פטירתה של אחיינית דנוטה מיקולסקי אליזבטה דזיאק \[Elżbieta Dziak\].](#)
- [בית ספר ציוני בבילגוראיי אין תאריך מתי זה צולם.](#)
- [באדיבות המכון הפולני בתל אביב.](#)
- [כללי: \[באדיבות גיל פארן יו"ר ארגון מדריכי פולין\].](#)

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 2 ~

יאנוש רוסלן ראש העיר של בילגוראיי- בנאום בכנס ערים אחיות בבילגוראיי בתאריך 11.06.2022.

"כשבאביב 2020 פרצה מגיפת הקורונה מדענים רבים, רופאים, פוליטיקאים הביעו את דעתם שהעולם כבר לא יהיה כפי

שהכלנו אותו עד עכשיו. הכל השתנה בזמן כל כך קצר. המגיפה סגרה אותנו בבתים, הגבילה מגע אנושי, כפתה מספר הגבלות שלא חשבנו עליהן מעולם. כמו כן, מגעים בין ערים שותפות הוגבלו לשליחת ברכות אדיבות לרגל החגים השונים.

מעבר לכל דמיונו יכול לקרות לנו משהו הרבה יותר גרוע במאה ה-21, דבר שישנה את חיינו במידה הרבה יותר גדולה.

בחוסר אמון, קיבלנו מידע על כינוס כוחות רוסים לאורך הגבול עם אוקראינה והכרזה אמריקאית על אפשרות שתפרוץ מלחמה.

24 בפברואר בשעה 00:40 לפנות בוקר הוציא

מנהיג רוסיה את ההוראה להפעיל תוקפנות מזוינת נגד אוקראינה.

כבר בימים הראשונים של מרץ קיבלתי מכתב מחברי, ראש העיר השותפה של קריילסהיים, כריסטוף גרימר, בו כתב שמהו שאף אחד, שחי את הסיוט של מלחמת העולם השנייה, ואיש באירופה, לא האמין בו, לא קרה מאז סיום המלחמות הנוראיות ביותר.

טון דומה היה שיחת הטלפון עם אונדריי ברנדזה - ראש עיריית סטרופקוב.

כולנו היינו משוכנעים שמלחמה היא רק היסטוריה שחובה לדעת עליה ואסור לשכוח, אבל אף אחד מאיתנו לא הרשה לעצמו לחשוב שטרגדיה דומה יכולה לקרות.

מעבר לדמיון שלנו היה שהפטריארך של מוסקבה יכול לברך חיילים בדרכם לרצוח אנשים חפים מפשע, לאנוס נשים וילדים, ולגזול את המשאבים שהרוויחו ואגרו מיליוני אנשים במשך שנים רבות.

לא הבנו שהמדד שבו מקדמים ומכבדים חיילים אינו אומץ וכבוד, אלא מספר האזרחים שהרגו.

לא נתפס ש 85% מהעם של יותר מ 140 מיליון, העם שנתן לעולם את טולסטוי וצ'ייקובסקי, יכול לתמוך בפושע על מה שעשה בצ'כיה, סוריה, גאורגיה מאז 2014. הוא עושה זאת עכשיו באוקראינה, על זה שהרס וממשיך להרוס חיים של מיליוני אנשים. נראה טבעי שכל בן אדם ירצה להשאיר אחריו מורשת טובה, ושמנהיג מדינה יכנס להיסטוריה כאחד שדאג עבור עמו לחיים טובים יותר וכבוד בעולם.

זאת בושה למין האנושי, השותקת לנוכח הרצון להרוס, להרוג חפים מפשע, ולאנוס אנשים פגיעים וחסרי מגן. הטרגדיה האמיתית של אומות העולם היא שחלקם תומכים או מברכים את הדגנרטים.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 3 ~

מנסה למצוא תשובה לשאלה כיצד יכולה לפרוץ מלחמה נוספת באירופה, אני זוכר את המילים שנאמרו באושוויץ על ידי אחד האסירים במחנה, מר מריאן טורסקי.

בנאום הכי נפלא ששמעתי, מריאן טורסקי ציטטה את נשיא אוסטריה אלכסנדר ואן דר בלן: "אושוויץ לא נפל עלינו כך בפתאומיות. אושוויץ החל ברקיעות רגליים, רעד שנוצר מצעדים קטנים שתקרבו, עד שקרה כאן." בהמשך, מר מריאן טורסקי נזכר באירועים מברלין שלפני המלחמה:

"ואז יום אחד בשנות ה 30 המוקדמות האלה. מופיע על הספסלים שלט: "אסור ליהודים לשבת על הספסלים האלה". אפשר לומר - אמר מר מריאן טורסקי - "שזה לא נעים, לא הוגן, לא בסדר, ועם כל זאת בסופו של דבר יש כל כך הרבה ספסלים מסביב, אפשר לשבת במקום אחר, ולא להינזק....., ולא חולף זמן רב עד שמופיע עוד כיתוב: אסור ליהודים להיכנס לבריכה הזו'..... 'אסור ליהודים להשתייך לאיגודי שירה גרמניים', ילדים יהודים, לא ארים אינם מורשים לשחק עם ילדים גרמנים, ארים,..... מוכרים לחמים ומוצרי מזון ליהודים רק אחרי השעה 17 וכו'".

וכך לאט לאט, האומה של גתה ושילר, באך ובטהובן התחילה להשלים עם הרעיון שאפשר להדיר מישהו, שמישהו יכול להיות סטיגמה, מנוכר וכתוצאה מכך להוביל לפשע הנורא ביותר של האנושות כולה, כלומר. חורבן של כמעט כל העם היהודי "אנחנו באירופה - המשכנו מר מריאן טורסקי - כולנו נובעים בעיקר מהמסורת היהודית-נוצרית, גם המאמינים וגם הכופרים לוקחים, כבסיס הציביליזציה שלהם - את עשרת הדיברות... נשיא הוועד הבינלאומי של אושוויץ רומן קנט נואם כאן במקום....., עלה על הדיבר האחד עשר, שהוא לקח השואה, לקח השואה, לקח עידן הביזוי הנורא הזה, והיא: 'אל תהיו אדישים!' והוא סיים את נאומו במילים: "אל תהיו אדישים, גם עבור עצמכם או על צאצאיכם, כי אם תהיו אדישים, "איזה אושוויץ" נוסף יפול פתאום מהשמיים!"

בתקופה שב 2014 רוסיה פלשה לקרים בכוח, רבים אמרו שאוקראינה נשארה כל כך גדולה, וקרים הייתה שייכת לרוסיה במשך שנים רבות, אז שום דבר רע לא קרה. אירופה והעולם כולו לא רצו לראות מלחמה, שכמובן, בהיקף אחר, המשיכה להתנהל ללא הרף במזרח אוקראינה מאז 2014. לא רצינו לראות את הטרגדיה של גרוזני וחאלב, לא למדנו מהמלחמה של רוסיה עם גאורגיה. קנינו פחם, גז ונפט רוסי בלי לחשוב לרגע שככה אנחנו מממנים את מכונת המוות.

24 בפברואר - בדרך דרסטית - התעוררנו מהתרדמה. כל העולם העריץ את הפולנים, שמיד עם פרוץ המלחמה החלו לארגן עזרה לשכנינו, שפתחנו את דלתות בתינו ומעל הכל פתחנו את לבבותינו. הסיוע לאוקראינה החל לזרום מכל העולם. חשבון הבנק המיוחד של עיריית בילגוראיי טפח מכספים של תושבי בילגוראיי, מחברינו מקרישהיים, עפולה, תל אביב ווינה. הובלות מתנות שאורגנו באופן ספונטני על ידי תושבי העיר הגרמנית גייזנהיים הגיעו לבילגוראיי. הנהלת העיר השותפה שלנו Craislheim, אנשים פרטיים - חברינו הטובים, ארגון רוטריון ותושבי גייסנהיים תרמו יותר מ 200 אלף לחשבוננו בלבד !!! קונצרט צדקה אורגן על ידי התזמורת הייצוגית של קריילסהיים. אני יודע כמה מעורבים ראש עיריית קריילסהיים יורג שטילר וחברנו היקר, אזרח הכבוד של בלארוס - מנפרד סלינג'ר, היו ונכחו כאן. תודה לכם, חברים גרמנים, על עזרתכם, כי אנחנו יודעים שכאשר עוזרים לאוקראינה אתם חושבים

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 4 ~

גם עלינו. מתנצל על המילים חסרות האחריות שנאמרו לאחרונה על ידי כמה פוליטיקאים פולנים. אני מבטיח לכם שאנחנו, השלטון המקומי לא מסכימים איתם, נטפח את מערכות היחסים הידידותיות שלנו כל יום ולא ניתן לאף אחד להרוס אותן. קיבלנו מעל 13,000 מארגון יוצאי בילגוראיי בישראל, מפולנים המתגוררים בארה"ב - PLN 6,700, מאוסטריה מעל 5,000 PLN, מתושבי בילגוראיי, כולל חברי מועצת העיר, מעל PLN 38,000. האמצעים האלה אפשרו לנו לשלוח 11 הובלות עם סיוע הומניטרי ל-Nowowo lynsk. האורח שלנו - ראש עיריית Nowowowo tyńska - Borys Karpus הודה שוב ושוב לציבור על עזרתו ותמיכתו. הראנו שגדולתו של האדם והניצחון האמיתי טמון בהפגנת כבוד ואהבה לאדם אחר, תוך הפגנת כוח, ושתוקפנות ואלימות הם סימנים של חולשה וריקבון מוסרי. מקווה שהאמת הזו תגיע גם לעם הרוסי ותאפשר להם לסיים במהרה את המלחמה שמביאה בושה וחרפה לרוסיה בכל העולם התרבותי.

היום אני מתבונן בחרדה שאירועי המלחמה באוקראינה כבר לא בראש תוכניות החדשות. מנהיגי חלק מהמדינות מתלבטים אם לשלוח לאוקראינים את הציוד הצבאי הנחוץ להגנת המדינה, או אולי לא לחשוף את עצמם לכוחה של רוסיה. עוד מנהיג של מדינה אירופאית לועג בציניות לנשיא אוקראינה וחוסם סנקציות שהוטלו על רוסיה. פעילות חברתית לקויה - מתחילים להתרגל למלחמה. אסור לנו להפסיק לעזור לאוקראינה, אסור לרגע להפסיק לחשוב על הפגיעה באנשים חפים מפשע כל יום, שלא נרגיע את מצפוננו ושלא נצדיק את עצמנו שמאז שפעם נתנו קצת, כבר יצאנו ידי חובה ואנחנו לא צריכים לעשות שום דבר אחר. עם הרוע אסור להתפשר, והדבר החשוב ביותר - אסור להתרגל למלחמה !!!

בואו נזכיר לכולם כל יום שהמלחמה באוקראינה לא נגמרה, שמאות חפים מפשע מתים כל יום, שזו גם המלחמה שלנו, שזו מלחמה של טוב נגד הרע, ושרק בעזרתנו אוקראינה תוכל לנצח אותה!

כי אם נשכח מזה, אם נהיה אדישים, אפילו לא נסתכל אחורה ו"איזה אושוויץ" חדש ייפול עלינו פתאום מהשמיים!"

משלחות ראשי ערים תאומות בכינוס שנערך בבילגוראיי מאזינים לנאומו של יאנוש רוסלן

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 5 ~

סוגיית בית העלמין היהודי שברחוב קונופניקה בבילגוראיי, זה שמחוץ לחלק המגודר, אינה נגמרת.

סוגיית בית העלמין היהודי שברחוב קונופניקה בבילגוראיי, זה שמחוץ לחלק המגודר, אינה נגמרת וכל פעם מחדש צצה ועולה לתודעה הציבורית.

אתחיל בסקירה קצרה על שלושת בתי הקברות היהודיים בבילגוראיי.

בית הקברות היהודי ברחוב - [קונופניקה] Konopnicka נקרא החדש. הוא הוקם במחצית הראשונה של המאה ה-19. הוא נהרס במהלך המלחמה, בשנות ה-80 גודר חלק מהשטח, שנמסר לקרן לשימור מורשת יהדות פולין. [FODZ], ב-2004. מה שנקרא בית הקברות היהודי הישן פעל ברחוב - Morowa, [כרגע ב-3 במאי]. נכון לעכשיו, יש במקומו מגרש ספורט השייך לבית הספר המקומי. בית הקברות היהודי העתיק ביותר בעיר נוסד כנראה בסוף המאה ה-16 ליד בית הכנסת לשעבר. לפני 1939, בית קברות זה לא היה עוד פעיל ושימש כשטח מרעה. לאחר מלחמת העולם השנייה נבנה שם שיכון באופי סובייטי בצומת הרחובות לובלסקה ונאדסטבנה של היום. בעוד שבית העלמין ברחוב קונופניקה היה במצב של הזנחה. שטח המריבה - מדובר בשטחי קרקע שללא כל ספק היו שייכים לבית העלמין היהודי שלפני חורבנה של בילגוראיי במלחמת העולם השנייה. זכור לי שכשהגעתי לראשונה לביקור במקום נראה היה לי גודלו המגודר של בית העלמין תמוה. לא התיישב על דעתי שזה כל בית העלמין. הוא נראה לי קטן מכדי שיכול היה להחיל את כל הקברים בהם הוטמנו יהודים החל מהמאה ה-19 ועד פרוץ מלחמת העולם השנייה. [לדברי ארתור בארה ידידנו, השטח גודר ביוזמת משפחת לומרמן], הנחתי הוכחה כנכונה. מסיבות שונות לא נכללו השטחים החיצוניים הללו בתוך התחום המגודר. חלק אחד היה היסטורית שייך לעירייה וחלק אחר נלקח בתקופה הסובייטית והוקם עליו מפעל בטון. עיריית בילגוראיי העבירה את החלק שהיה שייך לה לידי הקרן לשימור מורשת יהדות פולין. [FODZ], ארגון הקיים גם היום שאחראי על כ-1400 בתי קברות יהודיים בפולין ונמצא בבעלותם ברם הם לא טרחו לצרף אותו לתחום המגודר וגם לא לגדר אותו.

כשקרא מפעל הבטון ב-2008, מכר כונס הנכסים את המגרש לחברה שתכננה להקים בסיס תובלה. נודע לנו אז שהחברה שקנתה את השטח העלתה טרקטורים וציוד מכני כבד על השטח שקנתה במטרה ליישר את הקרקע. והשמעות שהגיעו לאוזניי סיפרו שבחפירות נמצאו עצמות בני אדם. הרב מיכאל שודריך [הרב הראשי של פולין] הפך מעורב בבדיקת הנושא לרבות בדיקות קרקע לבירור אם יש שם קברים, וגם הארגון שלנו והארגון הבילגוראיי של ארה"ב פעלו בנדון. הסתבר שכבר בשנות ה-50 עלו על השטחים שהיו פעם בית העלמין דחפורים, שדחפו את שרידי קברים ושרידים אנושיים למקום אחד. כל השטח היה מכוסה באדמה, והייתה בו ערימה גבוהה. ליד מה שנקרא מפעל הבטון נמצאו בעת העבודה באדמה עצמות אדם. לאחר מכן קבעה הפרקליטות כי מדובר בשרידי קורבנות מלחמה. ראש העיר רוסלאן אף אסף זיכרונות של עדים לאירועים הטרגיים. ומספר: "העברתי אז מידע זה למועצה להגנת זיכרון המאבק והקרבנות. התיק הועבר למחוז. בוצע מחקר ארכיאולוגי, אך השרידים באדמה לא התגלו, כי כאמור הם הוסרו כבר בשנות ה-50. נמצאו רק עצמות בודדות שבורות".

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 6 ~

כך נמשך העניין שנים רבות. עד שבשנת 2016, רכשה חברת Nizio Development One את מגרש מפעל הבטון [שגודלו כמעט 20 דונם] ושטח זה מהווה היום רכוש חוקי של המשקיע ולא ניתן לקחת אותו ממנו ללא מתן פיצוי נאות. מתכנית הפיתוח המקומית מסתבר שבשטח זה, המשקיע התכוון להקים מרכז מסחרי גדול עם חניונים וגם החוק המתיר הריסת בתי עלמין שלא נעשה בהם שימוש במשך 50 שנה ולבנות עליהם פעל לטובתם. זו הייתה אמורה להיות השקעה מצוינת עבור המשקיע, ובשל כך שבית הקברות היהודי המגודר נמצא גובל בשטח הפיתוח שהיה מקודם המשכו של בית העלמין, קבעה התוכנית יצירת חגורה ירוקה בשטח של 10 מטר, המפרידה בין החנויות לבין בית העלמין.

בעקבות התנגדויות לתכנית בניית המרכז המסחרי נעצרה התוכנית ע"י בית המשפט. וזאת משום שהרשות הפולנית לשימור אנדרטאות הכניסה את שטח בית העלמין לשעבר בפנקס האנדרטאות, היות שבשטח זה פעל בית הקברות היהודי, ובמלחמת העולם השנייה בוצעו בו הוצאות להורג וקברו את הנרצחים בקברי אחים.

על החלטה זו ערער המשקיע לבית המשפט לעניינים מינהליים של מחוז לובלין שביטל תחילה את החלטת הרשות הפולנית לשימור אנדרטאות, אך לאחר ערעורים רבים של שני הצדדים, בינואר 2019 החליט סופית כי תביעותיו של המשקיע אינן ראויות להיחשב. באותה תקופה ערער המשקיע - Nizio Development One מחדש במטרה לממש את זכויותיה בבית המשפט העליון לעניינים מינהליים ומועד הדיון החדש בבית המשפט נקבע ל-6 ביוני 2022. אין בידי בשלב זה מידע על תוצאות הערעור ברם, המשקיע שערער הכריז ש"תהא החלטת בית המשפט העליון לעניינים מינהליים אשר תהיה בעניין זה, היא אינה בעלת חשיבות רבה עבורנו כרגע. אנחנו לא הולכים ליישם את ההשקעה הזו יותר". "בשלב זה, זה כבר לא הגיוני" - אומר דריוש ניציו מנהל Nizio Development One. הוא מגלה שלפני כמעט שלוש שנים החברה שלו הביאה את התיק לבית המשפט בזמושץ' ותבעה פיצוי על ההפסדים שנגרמו לו מאוצר המדינה ומעיריית בילגוראיי.

בעניין זה נשאל ראש עיריית בילגוראיי יאנוש רוסלן ולהלן תגובתו: "אינני מופתע ממרירותו וטענותיו של המשקיע, שהרי הוא קנה את המגרש בתום לב, משוכנע שיצליח להוציא לפועל את השקעתו בהתאם לתכנית הפיתוח המרחבית, והתברר שזה בלתי אפשרי" ומוסיף: "אני לא מרגישה אשמה בכלל. - במיוחד שהחלקה לא נמכרה על ידי העירייה, אלא על ידי החברה שרכשה אותה בעבר מנאמן פשיטת הרגל של חברת הבטון שפעלה במתחם בית הקברות היהודי לשעבר בתקופת הרפובליקה העממית של פולין".

באשר לחלק בית העלמין שהיה רכוש עיריית בילגוראיי אומר ראש העיר - יאנוש רוסלן שהוא מכבד את זיקתם של יהודים למסורת ולדת שלהם. לכן, כאשר ביקשה הקרן לשימור מורשת יהדות פולין. [FODZ], למסור לה חלקה השייכת לעיר עם הגבעה, שבה קבורים השרידים המחוללים בשנות החמישים, הוא לא התנגד ונחתם הסדר בין הצדדים.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 7 ~

המצב העכשווי: מבוסס על מידע שירתור בארה מעביר לידיי.

השטחים שהיו פעם חלק מבית העלמין שמחוץ לבית העלמין המגודר נמצאים בהזנחה מוחלטת, ערמות של זבל מפוזרות בהם. לדברי ידידנו ארתור בארה עמותה התרבות ע"ש זינגר בבילגוראיי חתמה על הסכם עם הקרן לשימור מורשת יהדות פולין. [FODZ], לטפל בתחום זה. אבל הם לא מטפלים בכך בטענה "אין לנו כסף לזה". ראש העיר מסר להם את חלק בית הקברות שהיה בשליטת העיר. לצערי איש מהם לא ביקש מאיתנו עזרה בשמירת הסדר. אני הולך לשם לנקות בקבוקים ופסולת זבל ששיכורים משליכים. לצערי חלק זה של בית הקברות אינו מגודר, אני מגיע לשם פעמים רבות ובמשך שנים. ומוסיף ארתור בארה: "אנו נעזרים בראש העיר הנדיב [יאנוש רוסלן] המכסח את העשב בעזרת שירותי העירייה. בית הקברות מנוקה על ידי. וגם ע"י אנשים צעירים מדי פעם. באופן כללי, בית הקברות וקיר הזיכרון נקיים ואסתטיים". בעיות עם שיכורים לא קיימות בחלק של בית העלמין בטיפול העמותה ומסביב לקיר ההנצחה.

וממשיך ארתור וכותב לי: "כידוע, בחלקו השלישי של בית העלמין, זה שהיה מפעל בטון לאחר המלחמה. הבעלים האחרון של אזור זה הוא דריוש ניציו ומשפחתו. ולמרות שזה כואב וקשה לקבל את זה, הוא קנה את זה כדין. בהתאם לחוק. הוא הבעלים ועלינו להתייחס לאזור הזה כאל פרטי.

ההשלכות הן כאלה שאינך יכול להיכנס לשם ללא רשותו או להורות לו לעשות דבר. כעת הוא תובע את בית המשפט. הוא דורש מהעירייה פיצויים במיליונים.

כן, שיכורים באים לשם לשתות וודקה. הם משאירים שם בקבוקים ריקים וחבילות. דריוש ניציו היה פעם חבר שלי. עכשיו הוא שונא אותי. אני אפילו לא יכול להתקשר אליו. ביקשתי מראש העיר להתקשר אליו ולבקש ממנו לנקות את השטח. אני יודע שהוא עושה את זה מדי פעם. למרבה הצער, האנשים המנוונים האלה חוזרים ועורכים עוד מסיבות שיכורים. אני לא יודע מה אפשר לעשות בנושא הזה. כואב לי מאוד מה שהחוליגנים האלה עושים בבית הקברות (אולי הם אפילו לא מודעים איפה הם שותים וודקה)".

אז בשטח המיועד לפיתוח אין לאיש לבד מהיזם רשות לגדר אותו והוא אינו מעוניין, בתחום השייך לקרן לשימור המורשת היהודית [זה שהיה שייך לעירייה] אין לקרן כסף כדי לגדר את השטח ואיני בטוח שאפילו אם היינו אוספים מהציבור כסף למטרה זאת יכולים לעשות את העבודה שצריכה הקרן לעשות. וכמובן אין זה תפקיד העירייה, ולא ארגון התרבות ע"ש זינגר שיפה היה מצידם שיחד אתנו השקיעו כסף להקמת קיר הזיכרון שבקדמת בית הקברות היהודי.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 8 ~

ארתור בארה: " בינתיים Nizio Development One ויתרו על הבניית המרכז המסחרי, כי היה משבר כלכלי והם השקיע כסף בעסק אחר. אבל הם תבעו את ראש העיר ואת אוצר המדינה. הם דורש מהעירייה פיצויים. אולי הם ינצחו בבית המשפט. אף אחד לא יודע את זה.

אבל אם לא די בזה גם הגדר הישנה של בית העלמין דורשת תיקונים ותחזוקה דחופים. אלו בעיות יומיומיות שהזמן גרמן. ולמרבה הצער, יש גם חדשות גרועות יותר. Nizio מכר חלק מבית הקברות. זה חלק מרחוב Armii Krajowej. עוד לפני המגיפה הגיע אלי נציג של החברה שקנתה אותו. זו חברת פיתוח. הוא שאל אותי אם הוא יכול לבנות שם בניין, כי בחלק הזה של בית הקברות לא היו קברים. אמרתי לו שזו לא שאלה בשבילי. התקשרתי לרב מיכאל שודריך וקבעתי להם פגישה. אני לא יודע מה התוצאות, אבל אני בספק אם הרב שודריך היה מביע דעה חיובית. היום הייתי בבית הקברות [שמחוץ לגדר]. ראיתי שם מחפר. הלכתי לראות מה קורה. יש שם תלולית קרקע. בדקתי. אין מצוות ועצמות. אולי כשיתחיל לחפור עמוק יותר, העצמות יופיעו, ואולי לא באמת היו שם קבורות. ושוב. לא משנה כמה זה כואב, זאת הטריטוריה שלהם והם יכולים לבנות עליה.

עכשיו, כשאני כותב את זה, אני נזכר שהם אמרו שיעמידו גדר, ישפצו את הישנה. הם גם היו משחזרים את המצות המונחות על האדמה בבית העלמין המגודר. וחייבים לזכור שהם יכולים לבנות בשטחם כל מה שהם רוצים ללא עונש. אני לא יודע אם ההצעה שלהם מעודכנת להיום. אני גם לא יודע מה הם עושים שם עכשיו. למה הם חופרים? אנסה לברר יותר. הכל כואב, קשה ומסובך. אני לא יודע מה אני יכול לעשות עם זה?"

ליסיכום: ידיעות עדכניות שהגיעו מארתור בארה.

"יש לי מידע מהיזם שרוצה לבנות בית על חלק ממגרש בבית העלמין שקנה מ Nizio Development One. זה מי שביקש ממני ליצור קשר עם הרב שודריך. הם כל הזמן אומרים שהם רוצים פשרה. הם טוענים שבחלק זה לא נקברו אנשים. אומרים שהייתה שם ביצה. הם הסבירו לי שהם לא הפריעו למבנה הקרקע של בית הקברות. הם הביאו לשם אדמה, שלא היה להם איפה לאחסן. הם גם אמרו לי שהם הזמינו סקר GPR כדי לראות אם יש שם קברים. הם הראו לי את ההחלטה (ההסכמה) של המשמר הפרובינציאלי למונומנטים. הם הבטיחו להראות לי את תוצאות המחקר. אני יודע שזה עניין קשה. חשבתי שהם יבנו את הבתים האלה כשהם לא ימצאו את הקברים. אולי אפשר להתפשר? תנו להם לשפר את הבסיס ההיסטורי ולבנות את הגדר. שיצילו את המצוות המונחות בדשא בבית הקברות. אני יכול להעמיד אותם בתנאי להסכמתנו. אני יודע שזה קשה והלב שלי כואב, אבל כך או אחרת הם יעשו מה שהם רוצים. מה אתה חושב על זה? האם הרב שודריך יסכים? או אולי למחות? לייעץ מה לעשות?"

כפי שתראו בתמונות, שיכורים לא מכבדים את בית הקברות. לא רק בית העלמין היהודי, אלא גם בית הקברות הנוצרי הצמוד. הם שותים שם וודקה. הם מפזרים את הבקבוקים. הם מרסקים אותם על אבנים. זבל. זהו מאבק נגד טחנות רוח. היום הייתי בבית הקברות. נזירה הייתה שם. היא הסתכלה על בית הקברות. דיברנו הרבה זמן על אנשים שלא מכבדים את מקום מנוחתם של המתים. ביקשתי ממנה לבקש מהכומר לדבר על כך בכנסייה במהלך המיסה. עם זאת, אני לא יודע אם זה יעזור."

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 9 ~

תמונות באדיבות ארתור בארה:

פנים בית העלמין המגודר עם אנדרטת לומרמן. ומספר מצוות נמצא באחריות ארגון התרבות ע"ש זינגר

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 10 ~

גדר בית העלמין. היסודות ההיסטוריים דורשים ללא שום ספק שיפוץ לפני שיתפוררו.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 11 ~

קיר הזיכרון בחזית בית העלמין באחריות ארגון התרבות ע"ש זינגר

The cemetery from the side of the market.
You can see a sign with the inscription that there is a Christian and Jewish cemetery here and a request to respect these places

המתחם שמעבר לגדר. בשלט נכתב שיש בקרבת מקום בתי עלמין יהודי ונוצרי ושיש לכבד את המתים.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 12 ~

השטח שעיריית בילגוראיי מסרה לקרן לשימור המורשת היהודית. שימו לב עד כמה הוא קרוב לגדר בית העלמין.

שטח בית העלמין היהודי שבידי היזם נראה שנעשות בו עבודות ציוד מכני כבד

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 13 ~

שטח בית העלמין היהודי שבידי היזם נראות ערמות עפר ופסולת בניה

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 14 ~

שיכור "חוגג" ליד גדר בית העלמין היהודי.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 15 ~

בקבוקי וודקה ופסולת שמשליכים שיכורים על שטח בית העלמין שהיום בבעלות היזם ושאתור מיוזמתו מנקה שם.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 16 ~

בקשה מציבור חברינו לשמיעת דעתכם כיצד לנהוג בעניין בית העלמין.

לאור הכתבה הקודמת שהבאתי בפניכם אני מבקש להתייעץ בכם כיצד לנהוג בנידון והנה עיקרי הרעיונות והדעות. אודה לכם אם תפנו אלי שאלות הבהרה וגם שתביעו את דעתכם באשר לאפשרויות המוצעות בסעיפים 2-3 להלן.

1. בית העלמין הקיים הנו נכס מורשת היסטורי לצאצאי בילגוראיי לדורותיהם וחשוב לשמר, לתחזק ולדאוג לו גם עבור הדורות הבאים. שותפינו הטבעיים לכך הם עיריית בילגוראיי לרבות גם העיריות וראשיה שיבואו בעתיד וראוי אולי להגיע למזכר המקובל על הצדדים שישמר את המחוייבות הזאת גם בעתיד.

2. לגבי שטח בית העלמין שמסרה העירייה לקרן לשימור המורשת היהודית – שאינו מגודר ולא סופח לבית העלמין הקיים בשל העדר כספים אצלם או העדר רצון מצדם לטפל בעניין. אם לא נתערב המצב רק יחמיר.

• האם יש צורך שנבדוק עלות עבודת גידור בנידון?

• האם כדאי שאנו ניזום את הגידור לשטח זה?

• האם כדאי שאנו נעשה מגבית לצורך ביצוע הגידור?

• לא לפעול בכלל ולהניח לעניין.

• המלצות נוספות שלכם.

3. לגבי שטח בית העלמין שבעבר היה מפעל בטון. מתחם זה נמכר כחוק ליזם מקומי ולאיש מלבדו אין כל מעמד חוקי בנושא. בעלי השטח רשאים לעשות בו ככל העולה בדעתם. כל הנסיונות לבטל את חזקת היזם על הקרקע או למנוע בעדו להשתמש בה עלו בתוהו. אבל הצליחו בינתיים למנוע את הבנייה של המרכז המסחרי. היזם מכר חלק מהשטח ליזם אחר שמעוניין לבנות בו ולהתפשר אתנו.

• האם יש טעם להמליץ על הפסקת המאבק ולהפיק את המקסימום מפשרה? [תיקון הגדר הקיימת, בקשה לשילוב השטח שהיה פעם ברשות העירייה בבית העלמין הקיים, גידור שטח זה.

• להתייעץ עם הרב שודריך באשר לרעיונות נוספים אם קיימים?

• לא לפעול בכלל ולהניח לעניין.

• המלצות נוספות שלכם.

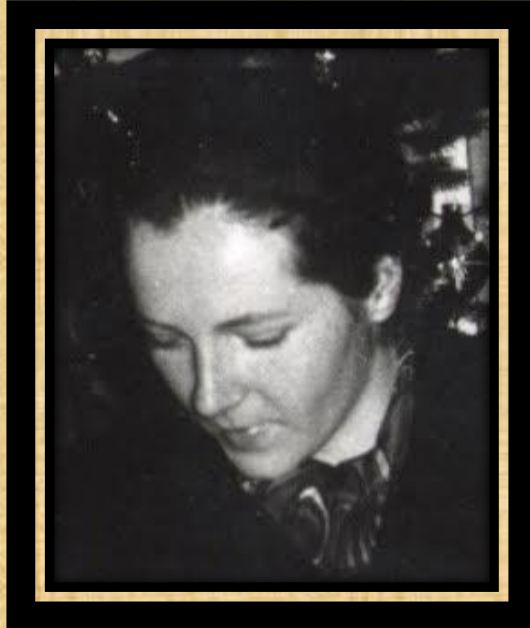
ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 17 ~

ארגון יוצאי בילגוראיי מודיע בצער רב על פטירתה של אליזבטה דזיאק [Elżbieta Dziak].

ארגון יוצאי בילגוראיי מודיע בצער רב על פטירתה של אליזבטה דזיאק [Elżbieta Dziak] אחייניתה של יקירתנו חסידת אומות העולם, דנוטה מיקולסקי [תבל"א]. אליזבטה הייתה בתה של אחותה של דנוטה - ידוויגה סלאטה מיקולסקה שאף היא הייתה חסידת אומות העולם כמו גם אחיהם יורק מיקולסקי, אביהם יאן מיקולסקי ואשתו מלינה.

אליזבטה הייתה מעורבת בעזרה ליהודים שהסתירו את מקורותיהם וכמו יתר בני משפחתה הייתה עסקה בפעילות פולנית יהודית. נולדה ב 1950 במקום ששמו Cieplice שליד Jelenia Góra. נפטרה לאחר מחלה ממושכת ב 05.06.22 בבילגוראיי. הייתה בוגרת בית הספר התיכון של בילגוראיי והפקולטה לחקלאות באוניברסיטת לובלין, ובכך המשיכה את דרכו של סבה יאן מיקולסקי היערן של בילגוראיי, שהיה אף הוא בוגר האוניברסיטה לחקלאות של וינה.

עד פרישתה לגמלאות עבדה במחלקה לגינון עירוני בבילגוראיי.

אליזבטה השאירה אחריה את בעלה פיטר, שישה ילדים בוגרים וחמישה נכדים.

בהזדמנות זאת אני מבקש להראות בזאת את קברותיהם של יתר בני אותה משפחה מופלאה של חסידי אומות עולם מבילגוראיי.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 18 ~

דנוטה מיקולסקה וכלתה ליד קבר הוריה, יאן ומלניה מיקולסקי בבית העלמין הנוצרי בבילגוראיי.

קבריהם של יורק מיקולסקי קבור בבית העלמין Unicka בלובלין וידוויגה סלאטה מיקולסקה קבורה בבילגוראיי [לובלסקי]

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 19 ~

בית ספר ציוני בבילגוראיי אין תאריך מתי זה צולם.

תמונה זאת הגיע לידי צילום של בית ספר ציוני בבילגוראיי אין תאריך מתי זה צולם. אין בידי מיידע נוסף. אם עותק של תמונה זאת הועבר לידיכם מהורייכם ואם ידועים לכם פרטים נוספים, אשמח אם תעדכנו אותי כדי שהעביר מיידע זה לחברינו.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

באדיבות המכון הפולני בתל אביב.

שלום לכולם, אנו שמחים להזמינכם לשני מפגשים בהשתתפות הסופרת אנקה גרופינסקה העוסקת בשימור הזיכרון והמורשת של יהדות פולין ושימור הזיכרון אנקה גרופינסקה היא סופרת ועיתונאית פולניה ידועה העוסקת בשימור הזיכרון והמורשת של יהדות פולין.

24.06 (piątek) o g. 11

Serdecznie zapraszamy na spotkanie z pisarką

HANKĄ GRUPIŃSKĄ

Prowadzenie: dr Dorota Burda-Fischer
(literaturoznawczyni, Uniwersytet w Hajfie)

Adres: Beit Psagot, Al. Rothschild 3, 22. piętro
RSVP: telaviv.librarian@instytutpolski.pl

Spotkanie odbędzie się w języku polskim

במהלך יוני 2022 נקיים שני מפגשים בהשתתפותה: מפגש 1 – יום חמישי 23 ביוני בשעה 18:30 ביד ושם, ירושלים [באנגלית] האירוע בהנחיית אורית מרגליות - מנהלת מחלקת הדרכות חינוכיות, ביה"ס הבין-לאומי להוראת השואה, יד ושם מפגש 2 – יום שישי 24 ביוני בשעה 11:00 בספריית המכון הפולני, ת"א [בפולנית] האירוע בהנחיית ד"ר דורוטה בורדה-פישר – חוקרת ספרות ביחידה הרב-תחומית ללימודי פולין באוניברסיטת חיפה כתובת: בית פסגות, שד' רוטשילד 3, תל אביב, קומה 22: telaviv.librarian@instytutpolski.pl

להרשמה אנקה גרופינסקה היא אחת הסופרות המוכרות בפולין המתמקדת בכתיבתה בנושא הזיכרון ושימור המורשת של יהודי פולין. ספרה הראשון "Żołnierzami żydowskimi z Rozmowy. kole Po" אשר הוקדש לזיכרון מרד גטו ורשה, ראה אור בפולין בשנת 1991 ויצא בעברית – "סחור סחור" – הקיבוץ המאוחד והוצאת מפה https://www.kibutz-poalim.co.il/page_52924 2002. בין ספריה היודעים סיפור על נשים חסידות בארץ ("kobiet" "Lilit spotkać jest Najtrudniej" chasydzkich Opowieści. וגם אוסף סיפורים וראיונות עם ניצולי מלחמת העולם השנייה בשם "12 żydowskich opowieści", בו משחזרת הכותבת את חיי יהודי פולין לפני המלחמה. גרופינסקה יוצרת בכלים של שימור זיכרון ועדויות באמצעות יכולת גבוהה של הקשבה, רגישות לפרטים וגעגוע לעולם נעלם.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 21 ~

כללי: [באדיבות גיל פארן יו"ר ארגון מדריכי פולין].

שלום לכולם

שוב אנחנו נמצאים לאחר הודעה עצובה על ביטול סבב הקיץ של המסעות לפולין. אנו מדריכי המשלחות לפולין נמשיך לפעול, ככל יכולתנו, לחידוש המפעל החינוכי-ערכי המשמעותי בהקדם ולקדם את נושא הנחלת זיכרון השואה ככל שנוכל.

הפניה לשר החוץ בנושא שהוציא ארגון המדריכים.
ביום רביעי התראיינתי פעמיים בערוץ 14- מצורפים קישורים:

<https://youtu.be/qYnx8xfzZM>

<https://youtu.be/-UIBmtQLd60>

בעיתון הארץ (16.6.22) פרסם עופר אדרת כתבה תחת הכותרת- "המחלוקת על המסעות לפולין מעוררת את השאלה אם ניתן להציג לנערים מציאות מורכבת". בתגובה שלחתי לעיתון הארץ מאמר תחת הכותרת "כן, אפשר וחובה להציג לנוער מציאות מורכבת, בעיקר במסעות לפולין" ואני תקווה שיפורסם. מצורף מכתב התגובה.

חשוב שנושא חידוש המסעות יוצף, ככל האפשר, על ידנו המדריכים, כמו גם על ידי התלמידים עצמם, הוריהם והצוות החינוכי, עד להשגת הפתרון וחידוש מהיר של המסעות.

העדכון השבועי (ואני) יוצא לחופשה ויחזור בעוד כ-3 שבועות. אם לא קיבלתם בתקופה הקרובה- זו לא בעיה במייל.

נחנה מצבה מעל קברם של חמישה יהודים אלמונים

בעיירה Mrokow (כ-80 ק"מ דרומית-מזרחית לורשה) נחנה ב-2 ביוני מצבה מעל קברם של 5 יהודים אלמונים שנרצחו על ידי הגרמנים ב-1942. החמישה נותרו במסתור ביער לאחר גירוש יהודי האזור לטרבלניקה והתושבים המקומיים שהכירו אותם סיפקו להם מזון. הגרמנים שאיתרו את המחבוא הקיפו את היער ורצחו את החמישה. לאירוע היה עד Jan Gugala, בן ה-95, שעדיין חי. האירוע בהובלת זבישק ניז'ינסקי שממשיך לפעול למציאת קברי אחים של יהודים שנרצחו בעיירות השונות ולהציב מצבה מעל קברם. מצורפות תמונות מהטקס.

בטקס השתתף יאן Gugala, שסייע יחד עם אשתו להציל זוג יהודים בשם Ela and Fajga Mliczkiewicz מהכפר Żelechów. ביתם של המצילים נמצא לא רחוק ממקום הרצח, במרחק של כ-800 מטר. הזוג לא הוכר על ידי יד ושם כחסידי אומות עולם (אין עדות מצד הניצולים, למרות שהמשפחות שמרו על קשר מכתבים), אולם סיפורם פורסם ברחבי פולין.

בחיפוש שערכתי מצאתי דפי עד שכתבה האם פייגה ובו היא מציינת שהוריה ואחיה נרצחו בטרבלניקה, אחיה הגדול נרצח על ידי פולנים, אחותה הקטנה נרצחה על ידי גרמנים ובתה הקטנה (שמה- חיה טובה,

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 22 ~

(Chaja toba) מתה מרעב בגיל 4 חודשים (פעם ראשונה שאני נתקל בדף עד של אם ששרדה ומספר על מות בתה מרעב).

החוויה של רנטה ושלנו

לפעמים מפגשים מקריים יוצרים סיפור גדול. לפני שנה פגשנו את רנטה זיפנר בעיירה מיילץ במסגרת סמינר העשרה למדריכי פולין. אביה וסבתא של רנטה הוכרו כחסידי אומות עולם. בזכות המפגש והקשרים שנוצרו ביקרה רנטה לפני מספר שבועות בארץ ופגשה את בנם של הזוג אותו הצילה משפחתה.

מחקר ארכיאולוגי באזור גטו ורשה (תודה לאניאלה גולדברג על התרגום)

ב-7 ביוני 2022 החל סבב נוסף של מחקר ארכיאולוגי וחפירות שנערך באזור הגטו לשעבר על ידי מוזיאון גטו ורשה יחד עם צוות מדענים מאוניברסיטת כריסטופר ניופורט ומאקדמיית אלכסנדר גייסטור בפולטוסק- סניף של AFiB Vistula. העבודות יימשכו עד סוף החודש.

נעלי ילדים, אריחי תנור, אריחי רצפה מקרמיקה, שברי כלים, כלים וחפצים אחרים נמצאו על ידי ארכיאולוגים באזור החפירות. "חפרנו את נעלי הבית האלה לפני כמה ימים. הוא היה שייך לילדה כבת עשר"- אומר ד"ר יאצק קוניק, ארכיאולוג והיסטוריון ממוזיאון גטו ורשה. משקית ניילון הוא מוציא נעל קטנה עשויה עור בהיר, ששוכבת באדמה כבר כמעט 80 שנה. ביום שבו אנו מדברים (יום שלישי, 14 ביוני), הצוות של ד"ר קוניק נתקל בנעלי ילדים שנייה, קטנה יותר מזו שנמצאה קודם לכן.

החפירות החלו בימים הראשונים של חודש יוני. הם מנוהלים על מגרש עירוני באזור הרחובות מילה - דוביס - ניסקה - כרמליצ'קה בשכונת מוראנוב, שלפני המלחמה נקרא הרובע הצפוני והיה מיושב בעיקר על ידי האוכלוסייה היהודית, ובשנים 1940-1943 היה בגבולות הגטו. במקום שהארכיאולוגים חופרים, עד המלחמה עמד בית מגורים עם שתי כתובות: מילה 18 ומורנובסקה 39. במהלך ההתקוממות בגטו שכן הבונקר שנבנה תחתיו ושימש את מפקדת הארגון הצבאי היהודי. מקום מסתור זה התגלה לבסוף על ידי הגרמנים. המורדים החמושים שהיו מוקפים ע"י הגרמנים התאבדו באופן קולקטיבי ב-8 במאי 1943. כ-120 מורדים נהרגו, ביניהם מפקד ה- ŻOB (איי"ל) מרדכי אנילביץ'. גופותיהם מעולם לא הוצאו, הם נשארו בבונקר הקבור. לאחר המלחמה נבנה תל מעל קבר האחים ועליו הונחה אבן זיכרון.

יש לנו את התמיכה המלאה של המשמר המחוזי של המונומנטים פרופי' יעקב לויצקי. הרב הראשי של פולין מיכאל שודריך מעודכן על העבודה. אם יימצאו עצמות אדם, נפסיק מיד את העבודה במקום שבו הן נמצאו- הכריז ד"ר יאצק קוניק.

סיפורו של נתן רפפורט – אמן יהודי (תודה למשה חרמץ וליד בן צבי)

משה סיפר והעשיר בהרצאה מבית יד בן צבי על האמן שאת יצירותיו אנו פוגשים בספורים בפולין ובארץ. לבקשתנו ההרצאה פתוחה לצפייה למדריכי פולין עד יום שלישי 28 ביוני. לתשומת ליבכם הצילומים מוגנים בזכויות יוצרים.

[לצפייה](#)

סיסמה- 5390000

כנס מבצע רינהרד- ברמה גרוצ'קה

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 23 ~

בתחילת יוני נערך בלובלין, בתיאטרון ברמה גרוצ'קה, כנס לציון 80 שנה למבצע רינהרד.
Historiography; Bystanders, Victims, Perpetrators - נושאים- עסקו במגוון נושאים-
Methodology, Education, Collaborators, discussions & controversies
רשימת ההקלטות בכנס בצרופה

"אין כפרה, אבל אפשר לתקן": ניניו של החייל הנאצי שמשרתים בצה"ל
רובי המרשלג מכאן 11 מביא את סיפורה של משפחת איילון.

[לקריאה](#)
[לצפייה](#)

הקלטות, הסכתים ופעילויות
מבית יד ושם

The Jews in Poland during the First Weeks of German Occupation
<https://www.youtube.com/watch?v=BnNi96LBuVU>

מבית לוחמי הגטאות
עדות של ישראל לזר

<https://www.youtube.com/watch?v=NpoSJNkQoq4>

Artistic Representations of the Plight of the Elderly in Terezin - 1942-1944 - Liz Elsby
<https://www.youtube.com/watch?v=LWcoL3E4e6Q>

מבית מכון ליאו בק, ירושלים

ערב לכבוד הספר "במינכן של היטלר: יהודים, המהפכה ועליית הנאציזם" מאת פרופ' מיכאל ברנר

<https://www.youtube.com/watch?v=CyWu-Ey19A8>

מבית USC Shoah Foundation

Jewish Survivor Rachel Rubin Full Testimony

<https://www.youtube.com/watch?v=uPAoIGAWojs>

Operation Barbarossa | Rachel Rubin

<https://www.youtube.com/shorts/niBdtqJ9vNw>

Fighting in WWII | American Soldier Ernest James

<https://www.youtube.com/watch?v=hSWZDfsgJhA>

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 24 ~

I saw The First Dead Man" | Ernest James"
<https://www.youtube.com/shorts/Bx8KZGQTcIo>

Dance Class during the Holocaust | Zdenka Levy
<https://www.youtube.com/shorts/5FKy7INRCzk>

Living in a Refugee Camp | Zdenka Levy
https://www.youtube.com/watch?v=CZ_YJkWM9h4

מבית מוזיאון מורשת יהודית
Stories Survive: Erika Estis
<https://www.youtube.com/watch?v=yCSuVojyBzE>

Step by Step: Recreating a Family's Lost Holocaust History
<https://www.youtube.com/watch?v=SY3L8bliCKA>

מבית מוזיאון אושוויץ-בירקנאו
82 anniversary of the deportation of the first Poles to Auschwitz [LIVE - English]
https://www.youtube.com/watch?v=RhPzUqulj_M

Conference on the 82nd Anniversary of deportation of the first Poles to Auschwitz [LIVE - English]
<https://www.youtube.com/watch?v=zwwBIVjiIYM>

מבית מוזיאון פולין
POLIN Book Talks | Women Writing Jewish Modernity
<https://www.youtube.com/watch?v=iG7WgWpaD-k>

מבית פולין הכבושה
גזר דין על שומר מפביאק. איך התנהלה מבצע בורקל?
<https://www.youtube.com/watch?v=7ggQcR-Il0A>

הרצאות ופעילות לשבוע הקרוב:
אודות האירועים בשבועות הבאים יש לעקוב אחר יומן המדריכים. עדכונים לאירועים ביומן יוכנסו במידת האפשר

19/06/2022 בשעה 17: 30

בית העדות להנחלת השואה- ניר גלים

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 25 ~

ערב לציון כ' בסיוון- יום הזיכרון לשואת יהודי הונגריה

כנס בנושא השואה בהונגריה.

בתוכנית : התכנסות ודברי ברכה ;

שירות העבודה ההונגרי- היבטים חדשים- דר' דוד הוליץ ;

מקורותיו של המטבח ההונגרי יהודי- שף שמיל הולנד

הכניסה חופשית בהרשמה מראש. הרשמה בקישור : [לחץ כאן](#)

19/06/2022 בשעה 17: 30

יד ושם

השואה והמדיה הגלובלית : האם נפגוש את המושג "שואה" בתקשורת העולמית?

בהשתתפות : העיתונאי ניסן צור - כתב כאן ב' וערוץ 7 במזרח אירופה, העיתונאית אנטוניה ימין- "בילד",
גרמניה, העיתונאית עמנואל אלבז-פלפס- ערוץ הכנסת, תאגיד השידור "כאן"

מראיינת : נעמה גליל

לתשלום עבור מפגש בודד בעלות 25 ₪: [לחץ כאן](#)

19/06/2022 בשעה 21: 00

מכון אייבשיץ

התמודדות עם צללי העבר מהמלחמה והשואה- נורווגיה

מרצה : פרופסור גדעון גרייף

כל אירועי מכון אייבשיץ הינם בתשלום ומיועדים למינויים, אלא אם נאמר אחרת.

קישור קבוע לכל אירועי מכון אייבשיץ <https://us02web.zoom.us/j/6320620330>

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 26 ~

20/06/2022 בשעה 17: 30

יד ושם

"זה לא ענייני" - סוגיות ותהיות על העומדים מנגד ועל חסידי אומות העולם

מרצה : ד"ר שמעון אזולאי, פילוסוף ואיש חינוך

להצטרפות למפגש באפליקציית זום [לחצו כאן](#)

20/06/2022 בשעה 21: 00

מכון אייבשיץ

זה היה יכול להיות אחרת- עפ"י ספרה של גילה רוזנשטיין

פתוח לקהל הרחב - קוד- 1000. לכניסה : [לחצו כאן](#)

21/06/2022 בשעה 21: 00

מכון אייבשיץ

פרופגנדה גרמנית- תעמולה במלחמה

מרצה : דר' רון שליפר

22/06/2022 בשעה 09: 30

בית לוחמי הגטאות

זיגוטה- ארגון הצלה משותף ליהודים וללא יהודים, פולין 1942-1945

המפגש מוכר כיום השתלמות במסגרת השתלמויות החובה למדריכי פולין

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 27 ~

התוכנית : ביומן המדריכים.

פרטים בצרופה

22/06/2022 בשעה 17:00

מורשת - בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ'

כנס ילקוט מורשת 102 (19): גליציה המזרחית 1941-1944

ההשתתפות ללא עלות. האירוע יתקיים בשפה האנגלית

להצטרפות לאירוע בזום יש להירשם מראש [כאן](#)

התכנית ביומן המדריכים.

מדריכיות פולין שיהיו מעוניינים/ות בהכרה בכנס כיום במסגרת השתלמות החובה ישארו לסדנה בזום לאחר תום האירוע (יש לציין בהרשמה לאירוע שאת/ה מדריכת/ת פולין).

פרטים בצרופה

22/06/2022 בשעה 18:00

קתדרה מקוונת - בבית לוחמי הגטאות

יהודי סלובקיה בשואה: הסיפור המיוחד בגוף ראשון רבים ובגוף ראשון יחיד

מרצה- פרופ' חנה יבלונקה

לכניסה לחץ [כאן](#) : קוד כניסה- 5555

22/06/2022 בשעה 20:00

התוכנית ללימודי השואה, מכללת הגליל המערבי

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 28 ~

June 1942: Days of War, Defeat and Mass Murder

Mr. Taylor Downing, Historian and Author 1942 – Britain At The Brink

Prof. Jan Grabowski, Department of History, University of Ottawa

June 1942 in Poland: Aktion Reinhardt and Beyond

[לתוכנית ולהרשמה](#)

22/06/2022 בשעה 21:00

מכון אייבשיץ

העם היהודי בראי הספורט- החלוצות- שרלוט אפשטיין, אליאס כץ

מרצה: עדי רובינשטיין

23/06/2022 בשעה 17:00

מכון אייבשיץ

המחנה הראשון - חלמנו. המחנה 1941 - 1945

מרצה- שירה אמגר

23/06/2022 בשעה 21:00

מכון אייבשיץ

בעקבות השואה - הרהורים, תובנות, חינוך וחברה

מרצה: אריה ברנע

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 29 ~

24/06/2022 בשעה 09: 30

מכון אייבשיץ

גרייף בשישי

מנחה: פרופ' גדעון גרייף

סוף שבוע נעים ובריאות לכל
גיל וטרה

בברכה
ישראל בר-און ורבקה ניב.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129